

ÇOCUK HAKLARI

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı

Üniversitemizin 35. yılı etkinlikleri kapsamında Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı tarafından 23 Mayıs 2003 tarihinde Yesil Salon'da "Bizim Çocuklarımız ve Çocuk Hakları" konulu bir panel düzenlenmiştir. Panelin açılış konuşması, Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Haluk Soran tarafından yapılmıştır. H. Ü. Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Berrin Akman "Çocuk Gözüyle Çocuk Hakları" konulu görüşmenin video bandı sunulmuştur. Prof. Dr. Ayşe Yalın'ın başkanlığını yaptığı panelde "Türkiye'de Bugünkü Çocuk Hakları, Çalışan Çocuklar ve Sokak Çocukları, Adalet Bakanlığının Gözetimi Altında Olan Çocuklarla İlgili Hizmetler, Çocuk İstismarı ve İhmali, Türkiye'de Çocuk Haklarının Uygulanması" ile ilgili konular. Av. Türkey Asma, Doç. Dr. Ertan Kahramanoğlu, Uzm. Aytaç Dinçer, Prof. Dr. Ufuk Beyazova ve SHÇEK Genel Müdür Yardımcısı Selçuk Karacık tarafından tartışılmıştır. Paneli takiben "Yaşama Merhaba", "Çocuk ve Ben", "Çocuk ve Aile", "Çocuk ve Arkadaş", "Çocuk ve Oyun", "Çocuk ve Spor", "Çocuk ve Doğa" temalarında Çocuk Fotoğrafları Sergisi açılmış ve üç gün süreyle ilgilenenlerin beğenilerine sunulmuştur.

Çocuk Hakları kavramı; çocuğun zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal, ahlaki ve ekonomik bakımlardan özgürlük ve haysiyet içinde, sağlıklı ve normal biçimde yetişebilmesi için ona hukuk kurallarıyla tanınan yetkiler ve menfaatler

dir (Akyüz, 1999). Çocuk Hakları Sözleşmesi, tarihte en geniş kabul gören insan hakları belgesidir ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilerek 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Bugün ikisi hariç Birleşmiş Milletler üyesi bütün ülkeler tarafından onaylanmıştır ki, bu 191 ülkenin onayı anlamına gelmektedir. Türkiye, sözleşmeyi 14 Eylül 1990 tarihinde imzalamıştır. 9 Aralık 1994 tarihinde de TBMM Genel Kurulu Sözleşmeyi onaylamıştır. Sözleşme, ailelerden, toplumlardan, hükümetlerden ve uluslararası topluluklardan bütün çocukların haklarını sürdürebilir, katılımcı ve ayırım gözetmeyen bir tarzda yaşama geçirecek önlemleri almalarını talep etmektedir (UNICEF, 2002).

Sözleşmede çocuklara tanınan haklar

- Yaşama,
- Eksiksiz biçimde gelişme,
- Zararlı etkilerden, istismar ve sömürden korunma,
- Aile, kültür ve sosyal yaşama eksiksiz katılma.

Sözleşmeye yön veren temel değerler

- Ayırım gözetmeme,
- Çocuğun yüksek yararı,
- Yaşama ve gelişme,
- Katılım.

Çocuk hakları sözleşmesi getirdiği haklar ve standartlarla “nitelikli insanın” yetiştirilmesini temel hedef olarak belirlemiştir. Eğitim yoluyla yetişecek çocuk ve gençlerin kişisel ve sosyal varlık olarak her yönden yetişmeleri; sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal açılardan nitelikli toplumun yaratılmasında etkilidir (Cılga, 1999).

Çocuk doğanın bir armağanıdır ve insanlık çocuğa büyüme, gelişme, sevgi görme, saygı görme, eğitiminin ve gelişiminin desteklenmesi yolunda hak ettiklerini vermekle yükümlüdür. Toplumların geleceğini çocuklarının nitelikli bir eğitim almaları için yapılan yatırımlar belirler. Bir toplumun kendi çocuklarına yaklaşımı sadece o toplumun koruma ve şefkat duygularını yansıtmakla kalmaz bu yaklaşım aynı zamanda o toplumdaki adalet anlayışını ve genç kuşakların geleceğe nasıl hazırlandığını da gösterir. İnsan hakları ve demokratik değerlere gerçekten bağlı olan bir toplum çocuklarına özgürlük tanır. Onların yetişkinliğe sağlıklı bir şekilde hazırlanmasının koşullarını yaratır. Yeniliğin, dönüşümün ardından koşabilen ,düş dünyası geniş, meraklı, araştıran, keşfedici, yaratıcı çocukların yetiştiği bir geleceğe ulaşmak ve özellikle güç koşullarda yaşayan çocuklar konusundaki toplumsal duyarlılığın arttırılması büyük önem taşımaktadır.

Ulu Önderimiz çocukların görüş ve ifadelerinin ne kadar önemli olduğunu her fırsatta dile getirmiştir. Bakınız bir konuşmasında bu özelliğini nasıl yansıtıyor.

Çoğu ailelerde öteden beri kötü bir alışkanlık

var. Çocuklarını söylesin ve dinlemezler. Zavallılar lafa karışınca “sen büyüklerin konuşmasına karışma” der sustururlar. Ne kadar yanlış hatta zararlı bir hareket. Halbuki tam tersine çocukları serbestçe konuşmaya, düşündüklerini duyduklarını olduğu gibi ifade etmeye teşvik etmelidir. Çocuklarımızı düşüncelerini hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye, içten inandıklarını savunmaya, buna karşılık da başkalarının düşüncelerine saygı beslemeye alıştırmalıyız.”

Biz de Ata’mızın ilkelerinin takipçisiyiz.

Kaynaklar

- Akyüz, E. (1999). Cumhuriyet döneminde çocuk hukukundaki gelişmeler. *Cumhuriyet ve Çocuk 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi*, A.Ü. Çocuk Kültürü ve Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No: 2, Ankara, A. Ü. Basımevi. 492-494.
- Akyüz, Y. (1999). Cumhuriyetin başında türk çocuğunun yaşam ilkelerine ilişkin orijinal bir belge ve bazı yabancı örnekler. *Cumhuriyet ve Çocuk 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi*, A. Ü. Çocuk Kültürü ve Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No: 2, Ankara, A.Ü. Basımevi. 50-59.
- Cılga, İbrahim (1999). Türkiye’de çocuk hakları çalışmaları, *Cumhuriyet ve Çocuk 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi*, A.Ü. Çocuk Kültürü ve Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No: 2, Ankara, A. Ü. Basımevi, 508.
- Palazoğlu, A. B. (1986). *Atatürk ve Eğitim*. Ankara T.C. MEB Eğitim Araçları ve Donanım Dairesi Başkanlığı.
- UNICEF (2000). <[http:// www.unicef.org/turkey](http://www.unicef.org/turkey)>.